

Att åldras i Sverige med annat ursprung

Sverige får allt fler äldre personer med utländskt ursprung. Hur är det att åldras här när man är född i ett annat land? En som har fördjupat sig i den frågan är läraren, författaren och debattören Anna Melle.

När skillnaderna är som störst, då är motigheterna som svårast. Anna Melle har specialiserat sig på de Österländska och Nordafrikanska kulturerna, som skiljer sig mycket från den svenska. I boken "Att åldras i främmande land" delar hon med sig av sina erfarenheter.

– I dessa kulturer har de äldre en högre status än här i Sverige. Familjen är central och det är inte ovanligt att tre generationer lever under samma tak. De äldre tas om hand av sina yngre familjemedlemmar, berättar Anna.

Så ser det fortfarande ut även i delar av Sydeuropa, i utpräglade jordbrukssamhällen.

Det är viktigt med mötesplatser för att bryta isoleringen hos äldre utlandsfödda. Behnan Saliba, 95 år, från Syrien och Aida Fésancheff-Valberde 75 år, från Peru är båda flitiga besökare hos Svenska kyrkan i Öxnehaga, söder om Huskvarna. Där träffas olika etniska grupper regelbundet och umgås med varandra.

Förväntningar som inte infrias

De äldre förväntar sig att bli behandlade på samma sätt här i Sverige som de hade blivit i hemlandet. Men det svenska samhället fungerar annorlunda. Med arbeten och studier borta från hemmet kan de yngre inte vårda sina äldre släktingar här. Ofta bor de kanske inte ens på samma ort. De äldres kunskap är inte heller lika efterfrågad i det nya samhället. Risken är att de tappar sin status och ställning som familjens kulturförmedlare.

– Många äldre som jag har pratat med uttrycker stor besvikelse över allt detta. Och barn och barnbarn har

Annas tips...

...till den som är inflyttad i Sverige

Var beredd att möta det nya, annars hamnar man i samhällets utkanter. Vi måste visa intresse för att ta del av det svenska samhället, men då måste det svenska samhället också vara redo att ta emot.

...till de svenskar som är nyfikna på det nya – Våga fråga.

Ingen tar illa upp om intresset är genuint. Som Jáfar al Sadig (702–765) islamsk andlig ledare sa:
"Kunskap är låset och dess nyckel är frågan."

...till myndigheterna

Utbilda vårdpersonal i kulturella olikheter. Anställ mer vårdpersonal med utländsk bakgrund. Inför mer mångkulturella inslag på vårdinstitutionerna genom TV, tidningar, mat och traditioner.

Författaren och debattören Anna Melle är uppvuxen i Turkiet och kom till Sverige som flykting 1976 tillsammans med sin familj.

Risken är att de äldre tappar sin status och ställning som familjens kulturförmedlare.

skuld känslor för att de inte kan leva upp till de äldres förväntningar på dem, säger Anna.

Missförstånd när kulturer krockar

Det är inte allför länge sedan det svenska samhället i mångt och mycket liknade det som många utlandsfödda lämnat bakom sig. Men medan svenskarna har gjort resan till dagens samhälle över flera generationer så har de utlandsfödda gjort den på den tid det tog att ta sig hit.

Att snabbt anamma allt nytt är en utmaning. Missförstånd uppstår lätt. Ett enkelt läkarbesök kan resultera i förvirring för både läkare och patient, trots bästa intentioner från båda sidor.

Utlandsfödda som kommer från odemokratiska samhällen har heller inga referensramar till svenska institutioner.

– I många hemländer måste man använda mutor för att få bra vård. Vården är i stor utsträckning också en klassfråga, berättar Anna.

En äldre kvinna som vårdats på institution här i Sverige uttryckte sig såhär:

"Jag vågade inte be om hjälp. Jag visste inte att vi äldre invandrare hade samma rättigheter som resten av befolkningen."

Mötesplatser för samtal

När inte familjen finns runt omkring blir ensamheten stor, särskilt om man inte behärskar det nya språket så bra.

– Många utlandsfödda sitter hemma och väntar på att barn och barnbarn ska komma och hälsa på. Samtidigt ser de hur svenska pensionärer gör roliga saker, som att gå på teater och museer, säger Anna.

Hon efterlyser bättre möjligheter till naturliga möten mellan äldre svenskar och utlandsfödda, på ett lokalt plan.

– Det är viktigt med forum för en dialog. Genom att lära känna varandras kulturer ökar förståelsen för varandras olikheter. Och det berikar.